

Vergaderjaar 2018–2019

25 424

Geestelijke gezondheidszorg

Nr. 461

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 mei 2019

Uw Kamer heeft tijdens de Regeling van Werkzaamheden van 21 februari 2019 (Handelingen II 2018/19, nr. 57, item 11) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en mij een schriftelijke reactie gevraagd op een aantal vragen over personen met verward gedrag. In deze brief, ga ik, mede namens de Staatssecretaris van VWS, in op het bericht dat het aantal meldingen over verwarde personen in de afgelopen acht jaren is verdubbeld tot 90.000 in 2018 en dat de bezuinigingen in de zorg ook als reden hiervoor worden genoemd¹.

Aanleiding

In 2018 was er opnieuw een stijging van het aantal bij de politie geregistreerde overlastincidenten waarbij personen met verward gedrag waren betrokken. In 2017 registreerde de politie nog 83.602 incidenten. In 2018 liep dit aantal op naar 90.605, een stijging van acht procent.

Alvorens hier nader op in te gaan, is een kanttekening op zijn plaats. In antwoorden op Kamervragen heb ik uw Kamer bericht dat niet elke registratie een uniek persoon betreft en er ook verschillen in registratiediscipline zijn. Daarnaast staat in deze antwoorden vermeld dat er geen oorzakelijk verband is vast te stellen tussen de stijging in het aantal meldingen van incidenten en de bezuinigingen in de zorg².

Dit z gezegd, begrijpen de Staatssecretaris van VWS en ik echter de zorgen die bij politie, betrokken partijen en de samenleving bestaan en nemen de cijfers serieus. Ondanks de vele stappen die reeds door het Schakelteam en door diverse gemeenten en hun partners zijn gezet, valt er nog steeds veel te verbeteren in de zorg voor en ondersteuning aan deze groep. Naast de zorg en hulp is ook intermenselijk contact, getoonde persoonlijke aandacht en maatwerk belangrijk voor een persoon met

¹ NRC Next, 21 februari 2019

² Aanhangsel Handelingen 2018/2019, 2220, nr. 1931

verward gedrag. Dit is nodig om de mensen in kwestie en hun directe omgeving te helpen en om situaties van overlast en in beperkte gevallen zelfs veiligheidsrisico's te voorkomen.

Hoe verder: regionale samenwerking, vroegsignalering en persoonsgerichte aanpak

In de brief van 19 december 2018 (Kamerstuk 25 424, nr. 445) over het vervolg van het Schakelteam is door de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid (JenV) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aangegeven dat we bijzondere aandacht geven aan een persoonsgerichte aanpak van deze kwetsbare groep.

De oplossing ligt allereerst in de samenwerking op lokaal en regioniveau, gericht op een persoonsgerichte aanpak, vroegtijdig signaleren en de mensen uit deze kwetsbare groep op de juiste manier helpen. We vinden het van belang dat de bestaande of nieuwe regionale samenwerkingsverbanden een eigen bestuurlijk «boegbeeld» kiezen die in de eigen regio de coördinatie bestuurlijk voor zijn of haar rekening neemt. Met de landelijke portefeuillehouders (burgemeester Spies van Alphen aan den Rijn en wethouder De Langen van Rotterdam) stimuleren we dat lokaal en regionaal een zo goed mogelijk vangnet ontstaat, zodat mensen niet langer tussen wal en schip raken, maar daadwerkelijk tijdig worden opgevangen. Zij kunnen de partijen in de regio hierop aanspreken en ze kunnen bij het Rijk aangeven wat partijen in de regio nodig hebben voor deze persoonsgerichte aanpak.

Het is belangrijk om vroegtijdig samen met betrokken partners stappen te zetten op het vlak van een multidisciplinaire aanpak en informatiedeling. Het is essentieel om in de wijk een goede samenwerking, afstemming en overdracht te organiseren tussen de zorgprofessionals en waar nodig ook met de politie.

Meldingen over personen met verward gedrag moeten op de juiste plaats en bij de juiste personen terechtkomen. Het onvolledig of niet tijdig delen van informatie staat een effectieve aanpak van de problemen en het monitoren in de weg, zeker wanneer sprake is van complexe casuïstiek. Deze aanpak moet voortvarend en met de benodigde urgentie verder worden uitgewerkt. Het past immers niet in onze samenleving dat deze kwetsbare mensen de boot (blijven) missen. In onze antwoorden op vragen van de leden De Lange en Laan-Geselschap (beiden VVD) over het bericht «Incidenten verwarde mensen heftiger» (ingezonden 22 februari 2019) zijn we ook op informatiedeling en monitoring ingegaan³.

Op 12 april heb ik met de Staatssecretaris van VWS, de Minister van BZK, de VNG en de portefeuillehouders gesproken over de invulling van de regionale ondersteuning voor een persoonsgerichte aanpak voor kwetsbare mensen. Uitkomst van dit overleg is dat partijen gezamenlijk een vervolg geven aan het zicht krijgen op de groep personen met ernstige problematiek, waarbij sprake is van een hoog veiligheidsrisico en het realiseren van een persoonsgerichte aanpak voor deze groep. Ten aanzien van deze groep zal in nauw overleg met bovenvermelde partijen met voorrang worden gewerkt aan een aanpak die zich richt op optimalisatie van tijdige, adequate infodeling en monitoring, met inachtneming van aspecten van privacy en vertrouwelijkheid van betrokkenen.

De problematiek van deze groep kwetsbare personen is onder meer het vertrekpunt geweest bij de City Deal Eenvoudig maatwerk bij gestapelde problemen. De aanpak van deze City Deal richt zich op een preventieve

³ Aanhangsel Handelingen 2018/2019, 2220, nr. 1931

uitvoering en het voorkomen van een stapeling van problemen. Dit is echter slechts een van de mogelijkheden om preventief problemen te voorkomen en gaat uit van persoonsgericht maatwerk. Dit vergt meer en bredere inzet van alle betrokkenen.

Voor de zomer berichten wij u nader over de persoonsgerichte aanpak.

Het 24/7 landelijk telefoonnummer voor niet acute meldingen

Bezorgde burgers zouden volgens het Schakelteam in de regio een laagdrempelig, goed bekend 24–7 landelijk telefoonnummer moeten kunnen bellen om hulp te krijgen bij niet-acute zorgvragen. De vorming van de lokale en regionale meldpunten wordt gestimuleerd door het actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag van ZonMw. Daarnaast verkennen we thans, samen met het Ministerie van BZK en de VNG, de mogelijkheden van een landelijk meldnummer dat kan doorgeleiden naar deze lokale en regionale meldpunten.

Na de voorjaarsbesluitvorming zal de Staatssecretaris van VWS u verder informeren over de laatste stand van zaken van het landelijk meldnummer niet-acuut en de regionale punten. Voor acute gevallen kan reeds 24/7 de crisisdienst van de GGZ gebeld worden.

Passend vervoer van personen met verward gedrag

Als er een melding komt over een incident van een persoon met verward gedrag is het van belang dat er goed passend vervoer beschikbaar is als de persoon niet ter plekke kan worden geholpen. Betrokken partijen zijn het er over eens dat personen met verward gedrag die geen strafbaar feit hebben gepleegd of van wie dat niet wordt vermoed niet in een politieauto horen te worden vervoerd en niet in een politiecel zouden moeten verblijven. Dit kan als onnodig stigmatiserend en traumatisch worden ervaren. Op dit moment worden er pilots uitgevoerd en zijn er convenanten met regio's gesloten voor het realiseren van passend vervoer voor personen met verward gedrag. Daarbij wordt, samen met alle betrokken partners, hard gewerkt om ervoor te zorgen dat er geen gat valt als de politie het vervoer van personen met verward gedrag die (vermoedelijk) geen strafbare feiten hebben gepleegd verder afbouwt en alleen nog tijdelijk als incidenteel vangnet optreedt. Om deze positieve ontwikkelingen vast te houden heeft JenV besloten de opdracht van de brigadier vervoer te verlengen tot 1 januari 2020. VWS en JenV zijn in gesprek met het veld om te bezien hoe het vervoer van personen met verward gedrag er in de structurele situatie zou kunnen uitzien. Vanuit een oogpunt van zorg voor personen met verward gedrag is het zeer gewenst dat dit vervoer structureel goed wordt verzorgd. Uw Kamer heeft tijdens het algemeen overleg politie op 17 april jl. (Kamerstuk 29 628, nr. 876) hiervoor ook aandacht gevraagd. Mijn collega van VWS zal u voor de zomer informeren over de inspanningen met betrekking tot vervoer van personen met verward gedrag.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus